

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 11. november 2022

Sag BS-37564/2021-HJR

Advokat Morten Bjerregaard Nielsen kærer salærfastsættelsen i sagen:

Foreningen A
(advokat Brian Hebel Andersen)

mod

B Revisionsaktieselskab
(advokat Søren Halling-Overgaard)

og

C
(advokat Morten Bjerregaard Nielsen)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Københavns Byret den 13. januar 2021 (BS-36569/2019-KBH) og af Østre Landsrets 13. afdeling den 1. marts 2021 (BS-3818/2021-OLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Vibeke Rønne, Michael Rekling og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Kærende, advokat Morten Bjerregaard Nielsen, har nedlagt påstand om forhøjelse af det tilkendte salær til ikke under 400.000 kr.

Sagsfremstilling

Sagen for Højesteret udspringer af en sag, der blev anlagt ved Københavns Byret af Foreningen A den 19. august 2019 som et gruppesøgsmål. Sagen angik erstatningskrav, som foreningens medlemmer gjorde gældende at have mod X

A/S' revisor og tidligere ledelse i forbindelse med foreningens medlemmers investeringer i X A/S.

Den 28. maj 2020 blev advokat Morten Bjerregaard Nielsen beskikket for den tidligere direktør i X A/S, C, i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt., jf. § 260, stk. 11.

Under byrettens forberedelse af sagen var der dels tvist om, hvorvidt gruppesøgsmålet kunne godkendes, dels om opgørelsen af sagens værdi. Foreningen A gjorde om sagens værdi gældende, at sagen var uden økonomisk værdi, og foreningen havde indbetalt retsafgift i overensstemmelse hermed. Heroverfor bestred B Revisionsaktieselskab og C, at gruppesøgsmålet kunne godkendes, og de gjorde samtidig gældende, at sagens værdi skulle opgøres til sagens potentielle erstatningskrav på i alt 21.558.070 kr. Beløbet fremkom på baggrund af en liste over foreningens medlemmer og deres respektive investeringer.

Retten bestemte, at spørgsmålet om sagens værdi skulle udskydes til efter, at retten havde truffet afgørelse om gruppesøgsmålets godkendelse. Spørgsmålet om gruppesøgsmålets godkendelse blev behandlet under en formalitetsprocedure den 9. december 2020.

Byretten afsagde den 13. januar 2021 dom i sagen, hvor gruppesøgsmålet blev afvist. I forbindelse med dommen fastsatte retten salæret til advokat Morten Bjerregaard Nielsen til 30.000 kr. med tillæg af moms. Salærafgørelsen blev kæret til Østre Landsret, der den 1. marts 2021 stadfæstede byrettens afgørelse.

Af landsrettens kendelse fremgår:

”Efter de foreliggende oplysninger har sagsøgeren, Foreningen A, under sagens behandling ved byretten oplyst, at sagen er uden økonomisk værdi, og der er betalt retsafgift i overensstemmelse hermed.

På baggrund heraf og efter de foreliggende oplysninger om arbejdets omfang samt sagens karakter og forløb finder landsretten ikke grundlag for at forhøje det tilkendte salær.”

Retsgrundlag

Gruppesøgsmål, der er reguleret i retsplejelovens kapitel 23 a, angår ensartede krav, der fremsættes på vegne af flere personer. Reglerne blev indsat i retsplejeloven på baggrund af bl.a. betænkning nr. 1468/2005 om reform af den civile retspleje IV ved lov nr. 181 af 28. februar 2007 (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 41, s. 1372 ff.).

Af de almindelige bemærkninger til lovændringen fremgår det om sagens anlæg bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 41, s. 1393 ff.):

”3.5.2. Retsplejerådet har overvejet spørgsmålet om rettens afgørelse af, om betingelserne for at anlægge et gruppesøgsmål er opfyldt.

...

Retsplejerådet har derfor lagt vægt på at udforme reglerne om gruppesøgsmål på en sådan måde, at afgørelsen af, om gruppesøgsmålet kan godkendes, i langt de fleste tilfælde bør kunne træffes hurtigt, og uden at parterne - og navnlig ikke sagsøgte - eller retten skal anvende meget store ressourcer på dette spørgsmål.

Det bemærkes herved, at det ligger i gruppesøgsmålets natur, at der påhviler sagsøgeren i et gruppesøgsmål større byrder end i et individuelt søgsmål. Det er således sagsøgerens opgave at foreslå (1) en hensigtsmæssig afgrænsning af gruppen, (2) en hensigtsmæssig måde at identificere og orientere gruppemedlemmerne (dvs. de personer, på hvis vegne der fremsættes krav) om sagen på og (3) en grupperepræsentant, der er villig til at påtage sig hvervet.

I forbindelse med, at retten tager stilling til, om gruppesøgsmålet kan godkendes, tager retten efter rådets forslag også stilling til de nævnte tre spørgsmål, dvs. fastlægger, (1) hvilke krav der skal være omfattet af gruppesøgsmålet, (2) hvordan gruppemedlemmerne skal underrettes om gruppesøgsmålet, og (3) hvem der skal være grupperepræsentant. Retten er ved sin afgørelse ikke bundet af sagsøgerens forslag.

Det er en forudsætning for at godkende gruppesøgsmålet, at der kan gives et tilfredsstillende svar på de tre spørgsmål. I mangel af en hensigtsmæssig afgrænsning af, hvilke krav der skal være omfattet af gruppesøgsmålet, er betingelsen om, at gruppesøgsmålet skal være den bedste måde at behandle kravene på, ikke opfyldt, og blandt betingelserne for at anlægge et gruppesøgsmål indgår udtrykkeligt, at gruppemedlemmerne kan identificeres og underrettes om sagen på en hensigtsmæssig måde, og at der kan udpeges en grupperepræsentant.

Det er sagsøgerens ansvar at tilvejebringe grundlaget for rettens afgørelse på de nævnte punkter, og grundlaget bør principielt være tilvejebragt inden sagens anlæg og fremgå af stævningen.

Medmindre stævningen er meget mangelfuld, bør retten dog normalt ikke straks afvise sagen, men i stedet give sagsøgeren lejlighed til nærmere at redegøre for de punkter, som retten ser behov for at få uddybet,

det være sig gruppens afgrænsning, identificering og underretning af gruppemedlemmerne og/eller grupperepræsentanten. Det er imidlertid sagsøgerens - og ikke rettens - ansvar i givet fald at tilvejebringe yderligere oplysninger.

Fremkommer der ikke fyldestgørende oplysninger inden rimelig tid, må sagen afvises med den begrundelse, at det ikke er godtgjort, at betingelserne for at anlægge et gruppesøgsmål er opfyldt.

...

3.5.4. Justitsministeriet er enig i Retsplejerådets synspunkter og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

...

Justitsministeriet er enig i, at det i nogle tilfælde vil kunne være hensigtsmæssigt, at retten indhenter en udtalelse fra sagsøgte, før retten tager stilling til, om gruppesøgsmålet kan godkendes, og lovforslaget åbner også mulighed herfor, jf. bemærkningerne til forslaget til retsplejeloovens § 254 e, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 10)."

Af de almindelige bemærkninger til lovændringen fremgår det om sagsomkostninger bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 41, s. 1396):

"3.6. Sagsomkostninger, sikkerhedsstillelse og fri proces

3.6.1. Retsplejerådet finder, at retsplejelovens almindelige regler om sagsomkostninger som udgangspunkt også bør anvendes i gruppesøgsmål. De hensyn, der ligger bag de grundlæggende regler om sagsomkostninger, jf. herved kapitel 7 i Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III, gør sig efter rådets opfattelse i lige så høj grad gældende i gruppesøgsmål som i individuelle søgsmål.

Også i gruppesøgsmål bør udgangspunktet således være, at den tabende part skal erstatte modparten dennes omkostninger ved sagen. I forvejen er gruppesøgsmål en større belastning for sagsøgte end individuelle søgsmål, og det ville efter Retsplejerådets opfattelse ikke være rimeligt, hvis en person, der sagsøges i et gruppesøgsmål og frifindes, ikke i samme grad som i andre søgsmål havde adgang til at få erstattet sine omkostninger ved sagen. Der er på den anden side heller ikke grundlag for at forbedre sagsøgtes muligheder for at få dækket sine omkostninger ud over, hvad der følger af retsplejelovens almindelige regler, eksempelvis med hensyn til udgifter til advokatbistand, der ikke nødvendigvis erstattes fuldt ud, men alene med et »passende beløb«.

Om retsafgifter i forbindelse med gruppesøgsmål fremgår af betænkning nr. 1468/2005 s. 270 følgende:

”7.1. Retsafgifter

Der ses ikke at være behov for særlige regler om retsafgifter i gruppesøgsmål. Retsafgiften fastsættes efter sagens værdi, dvs. den samlede værdi af kravene i sagen. Hvis antallet af gruppemedlemmer og/eller størrelsen af de enkelte gruppemedlemmers krav ikke kendes ved sagens anlæg, fastsætter retten værdien efter et skøn, jf. retsafgiftslovens § 3, stk. 4. Hvis det efter tilmeldingsfristens udløb kan konstateres, at sagens værdi er højere, omberegnes afgiften, jf. princippet i retsafgiftslovens § 3, stk. 5.”

Anbringender

Advokat Morten Bjerregaard Nielsen har anført navnlig, at salæret bør fastsættes ud fra, at gruppesøgsmålet var anlagt som et fuldbyrdelsessøgsmål, hvor sagsgenstanden var opgjort til over 21 mio. kr. Arbejdet med sagen har været betydeligt, og det tilkendte salær dækker ikke tidsforbruget i forbindelse med sagen. Det bør indgå med betydelig vægt, at en sagsgenstand på mere end 21 mio. kr. medfører et større ansvar med hensyn til sagens førelse, ligesom gruppesøgsmål må anses for at være et specialtområde med juridiske problemstillinger, der har en høj grad af kompleksitet. Hverken byretten eller landsretten har ved deres vurdering taget højde for sagens omfang og karakter samt ikke mindst risikoen forbundet med sagen som følge heraf.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om der er grundlag for at forhøje salæret til advokat Morten Bjerregaard Nielsen.

Advokat Morten Bjerregaard Nielsen blev den 28. maj 2020 beskikket for C efter retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt., jf. § 260, stk. 11. Det følger af retsplejelovens § 314, stk. 2, at der tilkommer den beskikkede advokat et passende salær for arbejdet med sagen.

Efter fast praksis fastsættes salæret til en advokat, som er beskikket for en part, med udgangspunkt i de vejledende takster og under hensyn til det opnåede resultat, sagens beskaffenhed og arbejdets omfang.

De vejledende takster angår imidlertid sager om penges værdi. Ved sagens behandling i byretten havde Foreningen A foreløbigt opgjort erstatningskravet til at være uden økonomisk værdi og havde betalt retsafgift i henhold hertil.

Landsretten har på baggrund af Foreningen As oplysninger for byretten lagt til grund, at sagen var uden økonomisk værdi.

Efter en samlet vurdering af sagens karakter og forløb, og under hensyn til, at sagen for byretten har haft et begrænset omfang, herunder navnlig foreløbigt var begrænset til spørgsmålet om, hvorvidt sagen kunne godkendes som et gruppesøgsmål, tiltræder Højesteret, at salæret er fastsat til 30.000 kr. med tillæg af moms.

Højesteret stadfæster derfor landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.